

Affæren 1927 og flere andre bevægede Episoder inden for Højrepartiet. Storst Værdi har nogle Samtaler med Estrup, der bekræfter det andetsteds givne Indtryk, at Ministeren ingenlunde var uden Forstaaelse for sociale Spørgsmaal. Den lille Bog er meget praktisk forsynet med Register — men Forfatteren kunde utvivlsomt have fortalt adskilligt mere.

Povl Engelstoft.

Landsforeningen for Hjemstavnskultur fortjener stor Paa-skønnelse for at have taget Initiativet til Udsendelsen af en *Haandbog i Hjemstavnsforskning og Hjemstavnskultur*, hvor en Række af vore bedste Fagfolk under Redaktion af Lektor Regnar Knudsen har meddelt Specialoversigter over deres forskellige Fagomraader. Redaktøren redegør i Forordet for Hensigten med Haandbogen: at give Interesserede en almindelig Orientering og samtidig en Vejledning og Tilskyndelse til selvstændig Forskning. Direktøren for Geodætisk Institut, Professor N. E. Nørlund, behandler Kort og Kortbenyttelse med meget illustrerende Kortprøver fra Videnskabernes Selskabs og Geodætisk Instituts Kort. Statsgeolog, Dr. phil. V. Nordmann giver, navnlig med Udgangspunkt i de Formationer, enhver har for Øje, en Oversigt over Kvartærgeologien, Istiden og senere Tiders Skabelse af de danske Landskabsformer. Musæumsinspektør, Dr. phil. Therkel Mathiassen meddeler en Oversigt over Arkæologien og dens Kilder. De to sidste Forfattere lægger især Vægten paa at meddele Oversigter over Faget, andre ønsker mere at give direkte praktisk Studievejledning, som f. Eks. Stednavneudvalgets Sekretær, cand. mag. Gunnar Knudsen, der behandler Stednavneforskning. Ogsaa Lektor, Dr. phil. Henrik Ussing giver, foruden Oversigt over Folkemindeforskningen, tillige en praktisk Studievejledning, og Folkemaalsudvalgets Sekretær, mag. art. Poul Andersen giver baade en Oversigt over Dialektforskningen og en praktisk Vejledning i Optegnelse af Folkemaal. Landbrugs- og Bebyggelsehistorikeren Henrik Larsen giver med fyldig Litteraturliste en Oversigt over Landbohistorien, og Musæumsinspektør, Dr. phil. Helge Søgaard behandler Landbygningernes Historie. Bygningshistoriens Studiemateriale, Bygningerne og Monumenterne, afspejler jo paa en ejendommelig haandgribelig Maade ikke uvæsentlige Sider af en Bys, en Egns, et Lands Udviklingshistorie igennem Tiderne, og Dr. phil. Vilh. Lorenzen har ved levende Eksempler anskueliggjort de forskellige Typer, de skiftende Stilarter fra romansk Kirkestil til Funktionalisme. Musæumsinspektør, mag. art. Victor Hermansen giver en god praktisk Studievej-

ledning i Byhistorie, med Fortegnelse over de vigtigste Købstadshistorier indtil »Aarhus gennem Tiderne«. Professor J. T. Lundbye skriver om Samfærdselshistorie. Bibliotekar, mag. art. Albert Fabritius, der tidligere, sammen med Landsarkivar Harald Hatt, har udgivet den uundværlige Haandbog, Paul Hennings: Slægtsforskning (1933), giver her en praktisk Studievejledning i samme Emne. Retshistorikeren, Dr. phil. Stig Juul, giver en Oversigt over Lov og Ret i Tiden før Christian V.s Danske Lov. To af Statistisk Departements Embedsmænd, Ekspeditionssekretær Carl Flach Steenstrup og Fuldmægtig Chr. Bonde behandler det 19. Aarhundredes Kommunalhistorie, Befolknings- og Erhvervsforhold. Landsarkivar Hans Knudsens Afsnit om Arkivbenyttelse hører til de virkelige Studievejledninger, med Skriftlæsningsprøver og Litteraturliste. Nationalmusæets tidligere Direktør, Dr. phil. M. Mackeprang redegør for Nationalmusæets Historie og Opgaver, dets Benyttelse og rette Brug, herunder tillige for dets topografiske Arkiv og righoldige Billedsamling. Om Hjemstavnsmusæet og dets Benyttelse skriver pens. Kredslæge J. S. Møller. Om Natur- og Kulturfredning, og ikke mindst om Ønskeligheden af nøje Kontakt mellem Naturfredningsforeningen og de stedlige Fredningsnævn for Hjemstavnen, skriver Professor August Mentz. Om Bedre Byggeskik, Byggesensur og Byggeriets Forhold til Naturfredningen skriver Arkitekt Ole Wanscher, om Byplanlægning Professor Steen Eiler Rasmussen, hvis Afsnit munder ud i et meget interessant Arbejdsprogram, der, trods sin skematiske Knaphed rummer mange nye og friske Arbejdsimpulser.

Om Folkedigtning og Kunstdigtning skriver Lektor Regnar Knudsen selv, om det folkelige Teater, Hjemstavnssteatret, skriver Just Thorning. Begge Forfattere haaber, at Hjemstavns-kulturen maa sætte sig Spor i Kunsten, og Regnar Knudsen har tillige skrevet om Hjemstavns-kultur og Hjemstavns-lære i den højere Skole, medens Seminarielærer Claus Eskildsen har skrevet om Hjemstavns-kultur i Folkeskolen og Hjemstavns-forskning i Grænselandet, hvortil han selv tidligere med sin ypperlige Bog »Dansk Grænselære« har givet et saa værdifuldt Bidrag.

I en Tid som vor, da man i stadig videre Kredse forstaar, at Hjemstavns-lære og Hjemstavns-forskning ikke blot er et særligt Fag, men at deres Metoder og Principper kan give et Ledepincip af almen Betydning i al Forskning og al Opdragelse, maa Fremkomsten af en Haandbog i dette Emne hilses med Glæde. Baade i Forskning og Opdragelse gælder det, at man vinder dybere

Forstaaelse af Tingene, naar man fra det kendte og fortrolige gaar ud imod det ukendte og fremmede. Som det ved Planlægelsen af en Bys Udviklingslinjer gælder, at man først forstaar dens nutidige Tilstand, naar man kender dens naturlige og historiske Forudsætninger, og først da er i Stand til at drage Vejlinjen for Byens Vækst og Trivsel i Fremtiden, saaledes gælder det ogsaa for Hjemstavnskulturen, at man først ved Følelsen og Oplevelsen af, at man har Rod i Folkets Jord, levende Sammenhæng med Hjemstavnen og Bostedet, Del i Folkets Liv og Arv, vil faa Følelsen af Pligt til at tjene Folket og deltage i Folkets og Landets Opbygning ind i Fremtiden.

Ved de værdifulde Tilskyndelser til selvstændig Forskning og til folkelig Selvbesindelse, som disse Oversigter og Vejledninger bringer, udarbejdet af nogle af vore kyndigste Fagfolk indenfor Kulturhistoriens forskellige Omraader, er det lykkedes at gøre denne Haandbog til et meget vigtigt Hjælpemiddel for de vide Kredse i vort Land, der ønsker at værne og videreføre vor ældgamle folkelige Kulturarv.

Svend Aakjær.

En Hovedpille i ældre Tiders sociale Forsorg dannede de saakaldte »Hospitaler« for fattige, syge og husarme Mennesker. Mange af dem levede videre som Fortsættelse af Klosterstiftelser fra den katolske Tid, en Del blev ogsaa i Henhold til Kirkeordinansens Paabud stiftede eller nyordnede efter Reformationen, og som de under svundne Aarhundreders trange Kaar har betydet overmaade meget i Arbejdet paa at lindre den haardeste Nød for skibbrudne Menneskeskæbner, saaledes afgiver de endnu i vore Dages stærkt forandrede Forhold for mange et sorgfrit og eftertragtet Alderdomshjem. Det er da velbegrundet, at man i den senere Tid har henvendt Opmærksomheden paa at udforske disse vigtige sociale Stiftelsers Historie (jvfr. 10. R. V, 564—5). Som et nyt Bidrag af denne Art skal her nævnes Musæumsinspektør Svend Larsens store Bog *Graabrødre Hospital og Kloster i Odense* (1939). Dette Værk fremtræder ikke blot i en usædvanlig smagfuld ydre Skikkelse, men udmærker sig ogsaa i høj Grad ved sit indre Værd. Forf. bygger paa et grundigt Studium af de specielle Kilder, særlig Stiftelsens eget rige Arkiv, og paa et godt Kendskab til de almindelige Forudsætninger; han besidder i ikke ringe Grad et virkelig historisk Blik, ligeligt rettet mod alle Sider af Hospitalets Tilværelse og Virksomhed, og en fint forstaaende Følelse for de psykologiske Faktorer, og endelig formaar han at gøre Rede for sine Resultater i en klar og tiltalende Form. Hist og her kan man